

PUBLIEKE OMROEP

Raad van Bestuur

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
T.a.v. mevrouw mr M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onderwerp
MCO

Datum
18 juni 2004

Geachte mevrouw Van der Laan,

Behandeld door
C.J.E. Dijk

De Publieke Omroep en het Muziekcentrum van de Omroep hebben u begin maart ieder afzonderlijk geadviseerd over de wijze waarop invulling gegeven zou moeten worden aan de bezuinigingstaakstelling die u aan het MCO binnen de bandbreedte van 5,5 tot 7,5 miljoen Euro heeft opgelegd. Op dat moment konden PO en MCO geen overeenstemming bereiken over de te volgen route. Daarop heeft u in uw brief d.d. 27 mei aan de Tweede Kamer uw standpunt kenbaar gemaakt.

Ons kenmerk
2004/1817

U gaf zelf in deze brief al aan dat u daarmee niet iedereen gelukkig kon maken. Er was voldoende aanleiding voor alle partijen nog een keer aan tafel te gaan zitten. Dat heeft geresulteerd in het volgende alternatieve voorstel dat door alle direct bij deze kwestie betrokken partijen wordt gedragen: de Raad van Bestuur van de PO, Directie en Curatorium van het MCO en de drie levende muziekproducenten van Radio 4, NPS, AVRO en TROS.

Telefoonnummer
035-6773600

Faxnummer
035-6774311

E-mail
kees.dijk@omroep.nl

Media Park
Sumatralaan 45
Postbus 26444
1202 JJ Hilversum
www.omroep.nl
T. 035 677 92 22
K.v.K. nr. 32043579

Inleiding

Radio 4 is een internationaal platform voor levende muziek. Orkesten en ensembles uit binnen- en buitenland figureren dagelijks op het radiostation. We ruimen vanzelfsprekend een grote plaats in voor de uitvoeringspraktijk in Nederland. De ensembles van het Muziekcentrum van de Omroep vervullen in dat verband een complementaire, onderscheidende rol. Er ligt een sterke nadruk op hetgeen verder in het Nederlandse muziekleven op uiteenlopende repertoiregebieden niet geproduceerd kan worden. Er is ruimte voor experiment en vernieuwing, waarmee we ook een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Nederlandse muziekcultuur.

Bezuinigen kan niet zonder (aanzienlijke) schade. We vinden de omvang van de aanslag op het Muziekcentrum onevenredig groot – er wordt meer dan 20% gevraagd. De bijzondere kwaliteit van de gezamenlijke ensembles om op hoog niveau zoveel mogelijk repertoire te kunnen uitvoeren, vormt het uitgangspunt van ons gezamenlijk plan. Dit speelt in op onze wens om drie

complementaire concertseries te kunnen aanbieden op twee podia, waarin wij onze bijzondere en vooral onderscheidende rol in het Nederlandse muziekleven kunnen blijven etaleren. Op een kwaliteitsniveau dat internationaal respect afdwingt.

Datum

18 juni 2004

Ons kenmerk

2004/1817

Handhaving ensemblekernen, variabele capaciteit

- De breedte van het repertoire, het effectief benutten van verschillende speelculturen en het inspelen op specifieke behoeften van publieksgroepen vragen – afgezien van het koor en het Metropole Orkest – om een tweetal symfonische ensemblekernen en een kamerorkestensemble.
- De sleutel van onze oplossing vinden wij door een kritische blik te werpen op de aard van het repertoire dat wij met deze ensembles willen realiseren. De variabele is dus niet *het aantal ensembles* maar *hun capaciteit*.
- Het huidige RFO is primair de drager van de ZaterdagMatinee en in beperkte mate beschikbaar voor specifieke onderdelen van de series in Utrecht. Wel zal bij het nieuw te ontwikkelen personeelsbeleid, voortvloeiend uit de bezuinigingen, invulling worden gegeven aan de behoefte RFO-musici ook voor andere taken in te zetten. Daarvoor zullen de artistiek leider en de chef-dirigent nader artistieke randvoorwaarden ontwikkelen.
- De behoefte aan kamerorkestcapaciteit is beperkter. Binnen concertseries als de ZaterdagMatinee en Vredenburg is het usance dat het kamerorkestrepertoire ongeveer een kwart tot een derde van de concerten beslaat. Dit geldt ook voor de programmering van concertprogramma's op Radio 4. Dit doet bovendien recht aan het totale beschikbare repertoire. Toegespitst op de unieke positie die het RKO op dit moment inneemt in het Nederlandse muziekleven, is 25 à 30 procent van de huidige capaciteit een realistische inschatting. Dit orkest zal dan ook de kern vormen van een groter ensemble dat voor de overige 70 à 75 procent van de tijd opereert als een symfonieorkest en de drager zal zijn van de verder artistiek uit te bouwen complementaire series in Utrecht. Dit betekent dat een aantal musici een arbeidsovereenkomst in deeltijd krijgt aangeboden. In feite blijven we daardoor beschikken over twee ensembles, zij het met een beperkter capaciteit. De twee ensembles kunnen dan ook verder door het leven gaan onder hun huidige 'merknamen': RKO en RSO – overigens naast het RFO.

Pagina

02

- Voordeel van deze benaderingswijze is dat in de toekomst ook de effectieve inzet van het Groot Omroepkoor is verzekerd, hetgeen bij het integraal opheffen van het RSO zeker niet het geval was.
- Met dit plan vervalt de noodzaak om – zoals u schetst – de omvang van het RFO en het RKO te vergroten.
- Dit voorstel sluit inhoudelijk aan bij het advies dat de Raad van Cultuur gaf bij de tot dusver ingediende bezuinigingsvoorstellen.

Datum

18 juni 2004

Ons kenmerk

2004/1817

Pagina

03

Artistiek kader

- De omvang van de ensemblekern RKO is 40 musici fulltime. De toekomstige omvang van de uitgebreide ensemblekern RSO zal 84 musici zijn (zijnde de RKO formatie plus 44 musici op een 70 tot 75 procent arbeidscontract).
- Speelplan en repertoire van de orkesten worden zodanig tijdig vastgesteld dat musici in deeltijd ruim tevoren weten voor welke producties wanneer zij zullen worden ingezet.
- De ensemblekernen behouden – los van de omvang daarvan – hun eigen unieke artistieke aansturing.
- Over de vraag of het RSO in zijn nieuwe gedaante op een kwalitatief hoog niveau kan functioneren is de afgelopen weken uitvoerig besproken met betrokkenen, chef-dirigenten, dirigenten en adviseurs in binnen- en buitenland. De uitkomst is dat een symfonisch orkest dat slechts een deel van het seizoen als zodanig functioneert (ook al is dat zelfs voor 70 tot 75 procent het geval) een vaste kern van musici nodig heeft, in dit geval de RKO-kern, die gezamenlijk een speelcultuur ontwikkelt. Op die speelcultuur moet het 'symfonische' deel van het orkest als het ware aansluiten.
- Het ligt voor de hand dat het nieuwe orkest zoveel mogelijk wordt gevormd met de musici die als gevolg van de aan het MCO opgelegde bezuinigingen hun baan dreigen te verliezen. De beslissing over 'wie vindt waar een nieuwe plaats' moet worden gestuurd door zowel sociale als kwalitatieve afwegingen.
- Om de sociale schade zoveel mogelijk te beperken zou een regeling gerealiseerd dienen te worden waarbij alle musici van 55 jaar en ouder uit de drie nu bestaande klassieke orkesten (en mogelijk ook het Metropole Orkest) kunnen treden. De hierdoor ontstane vacatures zouden onder nog nader te bepalen voorwaarden moeten worden ingenomen door RSO musici.
- Deze vorm van reorganisatie vereist zeer intensief overleg met de chef-dirigenten van de drie nu bestaande klassieke orkesten. Bij herplaatsing

zullen hoe dan ook keuzes moeten worden gemaakt waarbij overwegingen van zeer uiteenlopende aard een rol spelen zoals sociale, arbeidsrechtelijke en kwalitatieve. De exacte herplaatsingscriteria moeten nog in overleg met diverse partijen worden uitgewerkt. De directie van het MCO spreekt de wens uit dat naast de nu functionerende chef-dirigenten ook Jaap van Zweden hierbij een rol speelt. Van Zweden heeft in de afgelopen jaren met gastdirecties een band opgebouwd met de huidige drie klassieke orkesten en geniet het vertrouwen van vele musici.

Datum

18 juni 2004

Ons kenmerk

2004/1817

Pagina

04

Financieel kader bezuinigingen

- Bovenstaand plan om de capaciteit van een tweetal ensembles te verkleinen, naast het bevorderen van een grotere flexibiliteit levert een bezuiniging op van 5,0 miljoen Euro. Daarnaast wordt een besparing van 0,5 miljoen Euro gerealiseerd, die in uw brief wordt genoemd. In totaal bedraagt de besparing dus 5,5 miljoen Euro.
- Het MCO neemt vanaf 2007 nog eens 1 miljoen Euro aan kostenreductie voor zijn rekening. In dit verband wijzen wij u op het reeds met u besproken voornemen om binnenkort een onderzoek te starten, daarbij ondersteund door de Publieke Omroep, naar efficiency en optimalisering van de bedrijfsvoering van het MCO. Daarbij zal bovendien gebruik worden gemaakt van onderzoeksmateriaal met betrekking tot de vergelijking van de arbeidsvoorwaarden van musici met de randstedelijke orkesten.
- Dit plan gaat er verder van uit dat de bekostiging van de reorganisatie- en frictiekosten onder dezelfde regeling valt als die van de Publieke Omroep.

Overige aspecten: inzet landelijke orkesten voor radiodoelinden

- Bij uw idee om de landelijke orkesten meer in te zetten voor omroepproducties gaat het wat ons betreft niet zo zeer om de kwaliteitsdiscussie; wij nemen jaarlijks in immers totaal 40 tot 50 concerten met grote tevredenheid op. Het gaat ons veel meer om de flexibiliteit en om het feit dat een omroeporkest meer dan welk orkest dan ook is getraind en ingericht in hoog tempo repertoire van meest uiteenlopende aard in te studeren en op hoog niveau uit te voeren. Deze specifieke kwaliteit moet ons inziens dus voorop staan bij de afweging, het vormt de basis van onze capaciteit om onderscheidend te zijn.
- Wat ons betreft staan capaciteitsvragen in de kunstensector op zichzelf los van de problematiek bij het MCO. Dat neemt niet weg dat wij mogelijkheden zien deze capaciteit effectief te benutten om de wegvallende ensemblecapaciteit bij het MCO op te vangen. Ons plan

behelst de inzet van het RFO, RSO en RKO ten behoeve van De Nederlandse Opera en Reisopera (nu gemiddeld 1 à 2 opera's die 8 tot 9 productieweken per operaproductie beslaat) te beperken, in de wetenschap dat landelijke orkesten bereid blijken hun capaciteit voor andere doeleinden beschikbaar te stellen. Daardoor is het RFO relatief wat meer beschikbaar om de wegvallende capaciteit van het RSO te compenseren.

- Wij zien overigens wel degelijk mogelijkheden voor de landelijke orkesten om onder onze programmatische verantwoordelijkheid, met name onze serie in Utrecht te completeren. Wij hebben de betreffende orkesten al benaderd om de mogelijkheden te inventariseren, maar zijn nog in afwachting van hun antwoord. Deze mogelijkheid komt dichterbij als u in de subsidierelatie met de orkesten zou willen vastleggen dat een en ander onder dezelfde artistieke, logistieke en financiële condities geschiedt als met de huidige MCO-ensembles.

Datum

18 juni 2004

Ons kenmerk

2004/1817

Pagina

05

Toekomst van het MCO en Radio 4

- De afgelopen twee jaar heeft op Radio 4 een bundeling van krachten plaatsgevonden, nadat NPS, AVRO en TROS de toekomst van de ZaterdagMatinee hadden verzekerd. Inmiddels nemen deze drie omroepen het overgrote deel van zendtijd en budget voor hun rekening. Dit is een essentieel onderdeel van de ingrijpende vernieuwing van de zender. Ook wordt thans in Vredenburg een gezamenlijke concertserie ontwikkeld. De drie omroepen zijn complementair aan elkaar en bieden daarmee ook een garantie, samen met de overige bespelers, voor continuïteit, pluriformiteit en diversiteit op Radio 4.
- Zoals bekend, is het artistieke management van Radio 4 en MCO al eenduidig geregeld in een unaniem gedragen werkwijze.
- Vanaf begin volgend jaar zullen de programma's van Radio 4 vanuit één gezamenlijke uitzendlocatie komen. Daarnaast zullen binnenkort ook de programmeurs en producers van levende muziek als gezamenlijk team onder één dak worden gebracht.
- Nu het nieuwe Radio 4 schema is voltooid en de bezuinigingen in het kader van McKinsey worden geïmplementeerd staan we aan de vooravond van een volgende stap in dat proces. Er is overleg gaande tussen het ministerie van OC&W, MCO en PO over de toekomstige positie van het MCO en de samenwerking met de bespelers en de muziekproducenten van Radio 4.

Wij denken met deze voorstellen zowel artistiek-inhoudelijk als financieel een onder omstandigheden optimale invulling te hebben gegeven aan uw bezuinigingsmaatregelen.

Vanzelfsprekend zijn wij tot nader overleg bereid.

Datum

18 Juni 2004

Ons kenmerk

2004/1817

Pagina

06

Met vriendelijke groet,

Ruurd Bierman
Raad van Bestuur

Monica Damen
directie Muziekcentrum van de Omroep